

+

17-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Des. III, 17/1970*

A!

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΓΚΛΗΜΑ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15-28 Μαρτίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Χαλκιάδες...
(παλαιότερον ὄνομα: Καρδαμετή, Ἐπαρχίας... Φαισαίικων
Νομοῦ... Λαρίσης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... Ἀχυρο-
πουλαί. Χαράλαμπος ἐπάγγελμα... Διδάσκαλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Χαλκιάδες... Φαισαίικων.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Κουτσικόπουλος... Σταῦρος.

ἡλικία... 73 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις... Ἀπόφοιτος... Δημο-
τικῶν... Σχολείου τόπος καταγωγῆς... Καλκιάδες.

β) Ζαχόπουλοι Περικλῆς, ἡλικία 60 ἐτῶν, ἀπόφοιτος
Σχολείου... Τόπος καταγωγῆς... Χαλκιάδες

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Ὁ κλῆρος... καθὲ οἰκογενείας... τεμα-
χίζεται εἰς δύο, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν χρησιμεύει διὰ
τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὴν κτηνοτροφίαν.
'Υπάρχον αὐταὶ χωρίζονται ἢ ἐνηλλάσσονται κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Αὐταὶ ἐνηλλάσσονται κατ' ἔτος.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ. ... Αἱ ἀγρο-
καὶ αὐταὶ περιοχαὶ ἀνήκουν εἰς ἓν πρόσωπον (τοῦ γένους).
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Διανομὴ... περιουσίας... δὲν γίνεται ἄλλο
...τέτοια... δὲν... ὑπάρχει.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. Ἀσχολοῦνται καὶ μ. ε. τὴν γεωργίαν. Ὁ μ. ε. τὴν κτηνοτροφίαν. ..

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. Ὁχι. ..

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Εἰργάζοντο αἱ οἰκογένειαι ὑπὸ τῶν ὄρων νὰ δύνουν τὰ ἡμῶν τῆν συγκομιδῆν. ..

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.) .. Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ... Αὐτοὶ ἐκαλοῦντο κολήγαδες. ..

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; Εἰς εἶδος. ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἐργάται ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὰ θέρισμα. Αὐτοὶ ἦσαν τὰ μπλούκια (15 περίπου ἄνθρωποι κατῆ). ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .. Ὁχι. ..

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; Εἰργάζοντο ματὶ μ. ε. τὴν οἰκογένειαν των. ..

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .. Ὁχι. ..

δ'. 1) Πώς έλιπαινόντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὄργωματος;
 .. Τὰ χωράφια .. δὲν .. ἐλιπαίνοντο .. Ἡ μόνη γρον-
 .. τίδα .. ἦτο .. ἡ .. ἔτησία ἀγρανάπανσις .. καὶ
 .. τὸ ὄργωμα ..

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ .. 1934 .. ἐγένεκεν .. τὸ .. 1937 ..

ε'. Ἐκ τῆς ἀπορίας ἀποκρίθητε: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. Τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1918 καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἀπὸ τοῦ 1924 (παλιὰ γορτύ).

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζει τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ μαζότερον εἰς τῶν ἄροτρον. Τὰ κατασκευάζον αἱ τεχνίται.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. 4. 7. 10.
 2. 5. 8.
 3. 6. 9.

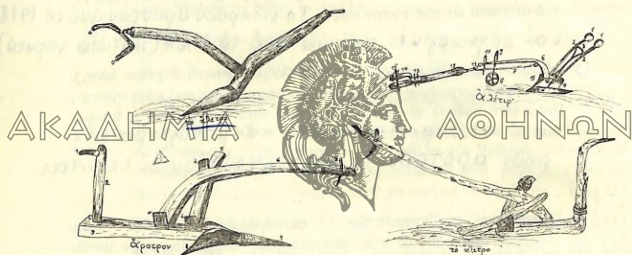
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) Ἀπὸ τοῦ 1934
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ 1924

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). ἀπὸ τὸ 1924.

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... ἀπὸ τὸ 1924.

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον τ.σ. ξύλινον ἄροτρον κατε-
σκευάζετο ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς γεωργούς...
... Σήμερα δὲν χρησιμοποιοῦνται...

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογράφησατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

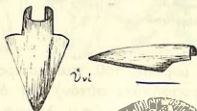
1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρίθμησιν).

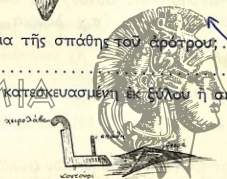
- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

..Τὸ ὕνι ἦτο μιᾶς μορφῆς δι' ἄλλα τὰ κτήματα.
 ..ἐν αἰχμηρῶν βίδιερων.....

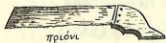
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου.....

6) ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ αἰδήρου, ἐν βίδιερων.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευήν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

..Τὸ σκεπάρι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι.....

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... **βόες, ἄλογα, ἡμίονοι,**
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; **Δύο ... ἓνα**
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; **Ὁ ζυγός ἦταν ἀπαραίτητος**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λουῖρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

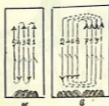
ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λουῖρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). **Ὁ κρίκος λέγεται κ.ο.υ λούρι**
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; **ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ**.
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; **ΔΕΝ ΓΙΝΕΤΑΙ**

- 4) Σχεδιάσατε πώς γίνεται παλαιότερον (επίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὀργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);
- ...Τὸ ὄργωμα... γίνεται... μὲ κατ' εὐθείαν...
... γραμμὴν... καὶ περιφερειακῶς.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ γίνεται (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. στεροές ἢ σποριές, ντάμιες, σισσιές, μεσοδάδες κ.λ.π.); Ἡ σπορὰ... γίνεται... εἰς λωρίδας καὶ...
... ἐχωρίζετο... μὲ αὐλακίαις.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακίαις; Ἡ ἐ αὐλακίαις

.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον;
-

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερα). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Τὸ ὄργωμα... έγινε...
... το μὲ τὸ ὄνι... πλαγίως.....
-

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ἔγινοντο τὸ τέλος φεβρουαρίου ὀργώματα ἕνα τὸν Μάρτιον, τὸ ἀνοιχμα, ἄλλο τὸν Μάϊον τὸ δευτέρωμα, ἄλλο τὸν Σεπτέμβριον τὸ τρίτον δευτέρωμα καὶ τέλος τὸν Νοέμβριον ἢ ἐπορὰ.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ὁ κήπος ὀργώνετο μετὰ τὰ πατὴρ φεβρουαρίου μετὰ ἀρχὰς Μαρτίου.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σπάρη ἢ ἄλλο δημητριακόν.

Ἐπὶ ἕν ἔτος

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; διὰ τὰ δημητριακὰ ἔθωμαι εἰς τῶν

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; διὰ τῶν ἐπορῶν χρῆσιμα ποιεῖται δὲ σπαρατοβασί, γεμάτοι μεσίτοι καὶ λαμβανόμενος διασκορπίζεται.

β) Μετὰ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Το καθαρισμα.**

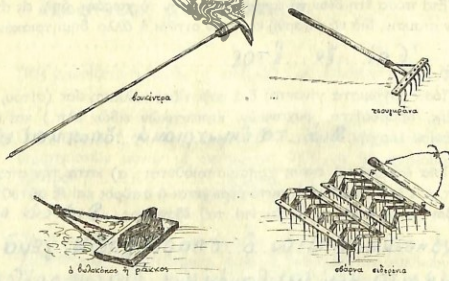
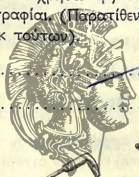
**Ἐγίνετο... μὲ... τὰ... τσεκέλια... Αλχημρόν...
Γιδ. κροῦν... ὄργανον... ὑποστηρίζωμεν... ἐξ
ξύλου.**

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

Μετὰ... τὴν... σπορὰν... γίνεται... τὸ σβάρνισμα.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἔργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσαπί κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . Διὰ
 τὸ σκαμνὸν τοῦ κήπου ἐχρησιμοποιοῦτο
 ἢ τὸ ἀκκαλῖον

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα
 καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

.. τὰ ἄτομα τῆς οἰκογενείας

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὄσπριων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἴδους. τὰ ἴδια κτῆματα ἐχρησίσμεθα διὰ τῶν

καλλιεργειῶν τῶν δημητριακῶν καὶ τῶν ὄσπριων.

Διὰ τὰ ὄσπρια γινώσκον δύο ὄργωματα . . .

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
 ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. . . ? ἐκαλλιεργοῦντο

.. τὰ ἴδια τὰ κτῆματα κυρίως μὲ ρόβη

.. καὶ θιμῶ

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
 λων ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
 καὶ ἄλλως. Γεώμηλα ἐφύτευοντο εἰς αὐλά-

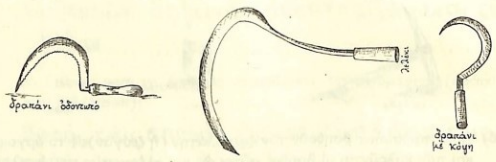
.. κίβς . . . ξηρία

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
 (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) **Τὰ θυμωτοῖα καὶ ἐθερίζοντο μετὰ τὸ δρεπάνι καὶ τὸ ἄλεμα. Τὸ δρεπάνι ἦτο ὀδοντωτὸν.**

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). **Με κόσια.**

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσετε αὐτήν). **Τὸ δρεπανιοῦ ὀδοντωτὸν τοῦ ἄλεμα δμακί.**

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσετε ἢ φωτογραφήσετε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; **Ὁ δαμάσι ἐλέγετο δρεπάνι ἢ ἄλεμα. Ἡ χειρολαβὴ του ἦτο ξύλινη μὴ ἀπροστατευόμενα τὰ χεῖρα.**

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... οἱ τεχνίται

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

ὄχι

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... εἰς ὕψος 1.5. περίπου πόντων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

ἐλέγοντο καὶ λέγονται ἀκόμη καλαμὴ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... κατὰ τὸν θερισμὸν ἄλλοι ..

ἀκολουθοῦν μετὰ τὸ θερισμὸν καὶ ἄλλοι μετὰ τὸ δέσιμο τῶν σταχυῶν (μπαραλατζίδες) ποὺ ἐνοβοῦσι θεριστέ.

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

κατὰ τὸν θερισμὸν ἡ θεριστικὴ ἀποδέσει ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καθε χεριά. Ὁ μπαλατζίς ἀποβλέπει ματεῖει πολλὰ χεριὰ μαζί καὶ κάνει τὰ δεμάτια τὰ σταχυὰ ἔχουν τὴν ἴδιον κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Ἀγκαλιές

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματῆαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; Ἐθερίσαν . . . καὶ . .
ἄνδρες καὶ γυναῖκες . . Ὑπῆρχον . . τὰ μηδένια
ποῦ ἦρχοντο ἀπὸ τῆς Περσίας διὰ τὸν ἐμπορὸν
αὐτῶν

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή-εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). Ἡμείβοντο με . . .
ἡμερομισθίον . . ἑσκαίδες . . οἴτου ἡμερομισθίον
φαγητὸν . . ἔχαρη γείτο . . ἢ ὄχι ἀνα λόγους . .
τῶν συμφωνιῶν . . τούτων . . ἐπλήρωσε ὄχι . .
ὁ τῶν ἀνδρῶν ἀλλὰ ὁ δίνοντων αὐτοῖς

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; εἰς τὴν ἀρι-
στερὰν χεῖρα . . ἔφερον τὴν παλαμαρίδα . .
αὐτὴ ἦτο ζώνη . . καὶ εἶχε ἀσπὲς ποῦ ἐχρη-
σίμευαν . . οἱ θεῖται . . διὰ τῶν τέσσαρουν δακτύ-
λων . . πάλιν τοῦ ἀντὶ χειρός . . διὰ τῶν κόπωσην
οὐδεμία δὴ ἦρχε γρονθῆς

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς εβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός; . Πρασοχὴν. ἐδίδετο μόνον. εἰς τὴν Τρίτην. ἡμέραν τῆς εβδομάδος. Διὰ τὸν μῆνα. Δὲν ἀπῆρχε. οὐδεμίαι πρόληψις.

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά.

... Ἐτραγουδοῦσαν... διὰ φάρμακα... τραγούδια.

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουσιν ἀθέριστοι; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέοντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ γάβαν τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

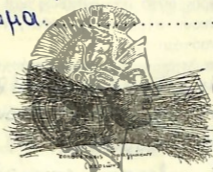
Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. Τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἀφήνουν μίαν ἡμέραν τεμάχιον. ἀπὸ τοῦ ἀθέριστου καὶ τὸ θέρισον κατόπιν σταυροειδῶς. Μετὰ τοὺς ἀποκοπέοντας σταχέας... γίνεται σταυρὸς καὶ τοποθετεῖται εἰς τὸ εἰκονοστάσι.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν; Τὸ ἔσπερος ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουσιν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον; . Τὰ δεσίματα γίνονται ἀμέσως μετὰ τὸ θέρισμα. Ὁ παραλαβὴν ἀποδοῦσε τὸν θέρισμα καὶ μετὰ ἴδιο τὸ βιτάρι... γιόταν... καὶ δεματοποιήσας.

- 2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βρουῖλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμο τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.
- Ὁ Πωλ καὶ
 παραπρόσωπ. γράψαμε τὸ δεμάτιασμα τὸ
 ἔκανε ὁ μπαχλατζής. Αὐτὸς ἔδινε τὸ κο-
 μένο γιὰ τὴν μέσπασα. Ἐχρησιμοποιοῦτε
 καὶ ἕνα ὄργανον διὰ νὰ διευκολύνεται
 τὸ ξυλάρει. Ἦταν ἕνα ξύλο γιὰ νὰ μα-
 τῶν τις κεριεὶ καὶ νὰ ἀποσπῶν τὸ
 ἀγκύλωμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμο ἀφήνουντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;
- Τὰ
 δεμάτια συνεκεντρώνοντο εἰς διάφορα
 μέρη τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐβγίνοντο μερικεῖς
 δυνάμεις (ταιρένια) ἀπέχοντα μεταξὺ τῶν
 περὶ τοὺς 25 μέτρα συνεκεντρώνοντο 70-100 δεμάτια

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. Ἡ πατάτα ἐναρ-
 λιερῆθη γιὰ λίγα χρόνια μόνον... ἀπὸ τὸ 1912-1920.
 Ἡ πατάτα ἐβλεπνέται ἑτηρικῶς τὸν Φεβρου-
 ἀριον. Ἡ ἐξαγωγή ἐγίνεται μὲ τὰ διμέρια γιδυροῦν ἔρραι-
 νου μὲ δύο αἰχμὲς ἐναεξέρωθεν.

- 2) Πῶς ἐγίνεται (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... Ἡ ἐξαγωγή ἐγίνεται μὲ τὰ διμέρια.
 Αὐτὰ ἔχου ἐρρατερο γιδυροῦν μὲ δύο αἰχμὲς.
 Στὸ ἐπᾶνω μέρος ἔφερε δάμν καὶ ἐσφιρί-
 τετο εἰς ἐτυδιὰρι (ξυλό).....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνεται ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Ἐδωκεν εἶδετο
 ἡ διατροφή τῶν ζώων μὲ ρόβυ καὶ βίκον. Αὐτὰ
 ἐβλεπνέτο. Ρεταχτὰ μὲ ε. ποροτραβὰ ὀ. π. κ.
 καὶ τὰ δημοτριακὰ. Ἐκόβοντο μὲ κοσιὰ...
 καὶ αἰγίνοντο καὶ γυραδοῦν. Κατόπιν ἀκοπὰ ἐτοποδετοῦ
 το εἰς τοῦ ἀκυρώνου.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). Ἡ εἰ κοσιὰ λίγο πρὶν ἠρίμασθον.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) Δ.Θ.Ν. Ε.Δ.Θ.Ν.Ο.Υ.Ο.

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. **Τὰ δεμάτια μεταφέρονται μὲν σταδίμια (μονόμακαρα) ἔξωθεν τοῦ χωρίου εἰς τὸ ἀλώνι.**

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗρου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; **Ὁ χώρος καλεῖται θυρωλιά. Τὰ δεμάτια τοποθετοῦνται κυκλικῶς μὲ τὰ ἑτάχια πρὸς τὰ μέσα.**

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; **Ἐπῆρχε ἀλώνι... καὶ ὁ ἀλωνισμὸς ἐγένετο μὲ τὴν ἴδιον πάντα τρόπον.**

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; **Τὸ ἀλώνι ἐγένετο ἔξωθεν τοῦ χωρίου.**

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀνήκει εἰς μίαν καὶ μόνον οἰκογένειαν

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἄρχεται
τὸν Ἀύγουστον καὶ λήγει τὴν Σεπτεμβρίου

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... τοῦτο... ἦ. το.

..... χωματάλωνο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξeos τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως δια μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) ... ἦ. μόνον γραντίδα ἦ. το. υ. α.

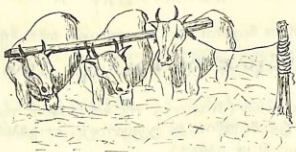
..... καθαριστῆ... τοῦτο... ἀπὸ... τὰ χόρρα...

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξeis τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

..... Ὄχι

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
 .. Τοσοῦτα δύνανται τὰ βεμάσια μὲν ἀπὸ τῶν ἄλλων.
 νόστος τοῦ μουλῆμα, κὸν βοντοῦ τὰ σπάρτα.
 @ τὸ ἀλῶνι εἶναι ἔτοιμον πρὸς ἀλῶνισμὸν.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλῶνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

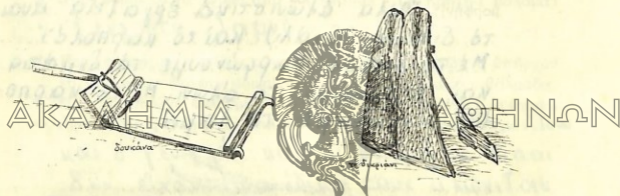
α) Ἀλῶνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλῶ-
 νισμοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηχερός,
 στρουλούρας, δοικάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Ἐπὶ ἔρχε ἀλῶνισμὸς διὰ τῶν ἐδῶν τε δύο ἢ τρία.
 τῶν μὲν κινῶν καὶ περιφερόμενα ἐστὶν
 ἡ στῦλος κατεπατόν τὰ στάχυα καὶ ἐρίνετο
 ἡ διαχωρισμὸς καρποῦ καὶ ἀκέρου.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλῶνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλῶν-
 οῦ στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλῶνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλῶνισμοῦ. Τὰ ἀλῶνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλῶνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). Ἐδένετο ἕνα
 βραχίονι . . εἰς τὸν ἀλωναύσιον . . καὶ εἰς τὸν Συρόν .
 Ὁ Συρὸς ἀναμπαύσσει . . εἰς τὸν τρύχηλο των βωδῶν .
 τὰ βωδία ἐφίσκοντο εἰς εὐθείαν γραμμὴν .
 τὸ μέρος τοῦ Συροῦ ποῦ ἀναμπαύσσει . . εἰς τὸν

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
 χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
 ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
 ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
 σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
 δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
 διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
 μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι,
 βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
 διαστάσεις. Ἐκ τῆς ποῦ τὸ ἐπιπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
 ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά.
 Ἐλκωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
 στικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
 ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλκωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
 περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; . . κατόπιν . . ἀκρι-

σ.ε.νὰ χρησιμοποιεῖται . . καὶ ἡ δουκάννα, μιὰ
 χονδρὴ . . ἐπιμήκης . . σανὶς . . γέροντα, κατ' ἀρχὰς
 μὲν, σκληροῦς ἄενκους διδούς, ἀργότερα δὲ
 μετάλλινά . . ἐλάσματα . . ἄστυ . . ἐξέλεκτο.
 εἰς τὰ Γ.ω.σ.π. καὶ τὸ ἀρσενον

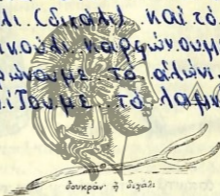
δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλώνισμός ἀρχίζει ἄριον μετὰ τὴν
διατολὴν τοῦ κλίου καὶ ἐτελείωνε.
δύο ὥρες προτοῦ βασιλεύσει ὥστε
να μαρέσουν καὶ τὸ λιχνίσουν καὶ
να τὸ καθαρίσουν.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον δικάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι

τὸ δικούλι (δικάλι) καὶ τὸ καρποδ'ι.
Μὲ τὸ δικούλι καρφώνουμε τὰ δεμάτια
καὶ στρώνουμε τὸ ἀλώνι. Μὲ τὸ καρπο-
δ'ι λιχνίζουμε τὸ λαχνί.

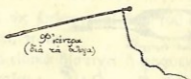
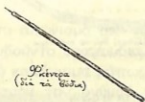
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλώνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ δικάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Μὲ τὸ δικούλι

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Ἡ ἀλω-
νόβερρα ὠνόμαζε το φ'κέντρα ἢ ἀβέρρι. Ἦτο
ξύλινη καὶ εἶχε στὸ ἄκρον μικρὸν καρφί. γινώσκω

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .. **Λέγετο. κίρωτο. ἀλώνει.**

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ἐλέγοντο... λοιμνί.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπᾶνηδες καλούμενοι ἀλωνασταὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμόν .. **Ἀλωνίζου**

καὶ ὁ γεωργός... καὶ οἱ βαλμάδες ὅσοι δὲν εἶχαν τῶα ἰδικὰ τοῦ ἀλωνιστοῦν μέ τοῦ βαλμάδε, τοῦ ὁποῖου καὶ ἐπιήρων.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυσ· π.χ. τὸ κοπᾶνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁχι.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Ὁχι.

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

» **Οχι**.....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάσιμο μικροῦ ἀροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τῆς ἐκδόσεως

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο ἴσως μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλὰ πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν ;

» **Οχι**.....

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Ὁχι

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Διὰ τὰ ἀπομύθων
τὸν ἕλληνα πᾶν ἐπροκαλοῦσε δ' αὐτεροῖσι
ἄλλοις ἔτραγουδοῦσαν διαφορᾶν τραγούδια
Ἐνα ἀπ' αὐτὰ ἦταν καὶ τὸ ἑξῆς :

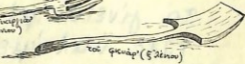
23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Ἐγίνε τὸ 1924 ἀπὸ τὸν τσιγγιλιᾶ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχτες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ...

Ἐξέγοντο λαμνί...
Ἐμαζεῖοντο μὲ τὸ καρπαλδί. Τὰ κα-
ρπαλδί μοιάζει μὲ πειράνι καὶ μὲ φέρι.
... πέντε φέρι... αἰχμῆς... αὐτὸ εἶναι... ζύλινο.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐθιμον τοῦτο. Ὁ αὐχμαστὸς.

μεναι σωροῦ ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες. Δέν...
...ἐγίνετο μανέναι ἔθιμο κατὰ τὸ...
...λίχνισμα...

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο: φτυάρι, θρινάκι; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.

...ἔγινετο μὲ τὸ καρπαλόι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ;

...ἄμφοτεροί, ἄνδρας καὶ γυναῖκα...

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ;

...τὰ χονδρὰ αὐτὰ τεμάχια λέγονται...
...βύβαλα κατὰ τὴν ὀἀποχωρισμὸς σῖτος...
...τὰ γίνεται μὲ τὸ κοπάκισμα μὲ χονδρὸ...
...ζῆλο καλούμενον... κἀπανός...

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

Ἄξι.

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; Ὁ δια-
χωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ δυνάμια γίνε-
ται μὲ τὸ δριμόνι. Ἀπὸ εἶναι μία λα-
μαρὶν κ. βίτσα, τὴν ὀρθοῦσαν κρατοῦσαν δύο ἄνθρωποι.

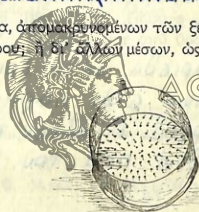
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

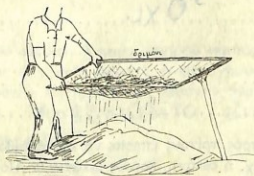
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο πάλιο δριμόνι

κάθρος ἢ ἀριλόγος

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Πολλοί. γοφοί. ἢ μία
 ἀμφοτέρωθεν τοῦ δριμονίου ἐπιρριζοῦται. ἐξ ὅθεν
 καὶ τὴν ἄλλην κλασθεὶ ἔναμι ὄνθρωπος.
 Ἔτσι κοσκινίζεται καὶ ἀποκρημίζεται
 ὁ καρπὸς ἀπὸ τὰ εὐθάλια.

7) Ὅταν ἐτοιμασθῆ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

Ὅταν ἴδωσι ὁ καρπὸς
 καθαρισθῆ μετὰ δριμόνι. τότε γίνονται
 ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τοῦ
 φεωροῦ. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο εὐχαιρίζεται
 τὰ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἔδωκε τὰς ἐξοδείας.

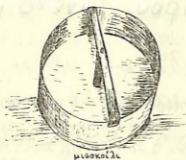
8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῆ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Ὅχι.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἄλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἄλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)... Σ τὸ γέλας.

τοῦ ἀλμυρισμοῦ... ἔρχεται... εἰδικοὶ ὑπάλληλοι... τοῦ
 τοιγλίμα... ὁ χαίρτες, ἔρω... ὠνομάτετο... πού κρα-
 τεῖ... ἑξέλιξη... σφραγίδα... γιὰ τὰ σφραγίτη... τὸν καρπὸν

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

... τὸ παπαδιάτικο καὶ τὸ ἀγροφυλακιά-
 τικό

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ... Ἄνωθεν ἐβέτετο... εἰς... ἔθ... δωμάτιον

... τοῦ... ἑπιπέδου...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγένετο ἢ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Εἰς τὸν ἀχυρῶνα.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγίνετο μετὰ τὸ ἀλώνισμα.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ὁχι.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ὁχι.....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκρίες, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὸ ἀνάμμα φωτιᾶς λαμβάνει χώραν μόνον κατὰ τὴν Ἀποκριὴν καὶ τὴν Καθαίρᾶ Δευτέρᾳ.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Ἡ φωτιὰ ἀναίθεται τὸ βράδυ κατὰ τὴν 9. ἢ ὅρα καὶ ἐκτρατοῦσε δύο καὶ τρεῖς ὥρες ἐκ τῆς πλατείας τοῦ χωριᾶς.....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....
.....'Οχι:.....

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος ἄλλος;....
...καί...παιδιά...καί...ήλικιωμένοι...ἀνδρες
...καί...γυναίκες:.....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; *Αν ναί, ἀπό ποιον μέρος; ..Τὰ ξύλα τὰ ἐμά-
..θεναν...μία ἐβδομάδα...εὐωρίτερον...βενικῶ ἔθου
..ἀπό τὸ δάδοι.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἐματεύοντο πρῶτα οἱ φρονιτότεροι οἱ
..ἄλοιοι...καί...ἀναβαίαν...στρωτῆρα
..ἐξιδανῶν...καί...οἱ νεώτεροι...καί...ἀρχιτε
..ἀπὸ τὸν ἀγῶνα.....

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἔσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα ..ὅταν...ἐσυμμετρῶντο
..ἀρμεστοὶ...ἀρχιτε...ἐχόρεος...γύρω...ἀπὸ τῆ
..στρωτῆρα...Ἐτραγουδοῦσαν...οἱ νεοὶ...καί...οἱ νεοὶ
..καί...ἐχόρευαν.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Τὸν χορὸν...ἀρχιτε...οἱ νεοὶ...καί...οἱ νεοὶ
..ἐνώ...οἱ φρονιτότεροι...παραμοιλοῦσαν
..σαν...καί...ἐμαρῶνα...ἓνα...ἀπὸ τὰ
..τραγούδια...παύ...ἐχόρευαν...εἶναι...καί...τὸ ἔβη:

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

..... καίοντου... ξύλα.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... "Οχι.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Τὸ ἔθιμον.. ἔχει ὡς καὶ εἰς τὴν ἔρ.. 192..

ἔγραψα μιν:.....

Στὸ τέλος μετὰ ἀπὸ χορῶν καὶ τρα-

φοῦδι διαρμελαί τριῶν ἑρῶν.. ἐπὶ ἡμιν:

..... ναί... καὶ μηθού... εὐχαριστιμένοι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920.

Η περίοδος για το χωριό μας πριν το 1920 είναι καθαρώς γεωργική και κτηνοτροφική. Οι κάτοικοι γεωργοί και κτηνοτρόφοι ζούν υπό την προστασία των τυράννων των δαί μπορούσαμε να πούμε, των τσιγλικάδων. ^{SEA I, ΕΡΩΤ. Α02} Ο λόδμλος ή αγροτική περιοχή του χωριού μας ανήκει εις έν και μόνον πρόσωπον τόν τσιγλικά. Αυτή ανήρχετο εις 40.000 περίπου στρέμματα. Ο τσιγλικάς είναι ο μόνος αγέντης στο χωριό, ο μοναδικός εργάτης. Οι κάτοικοι μένουν εις οίκιας αιδιλοτάτας ως προς τήν κατασκευήν ανήκουσαι και αύται εις τόν τσιγλικά.

Εστίσο παρά τό τραχικόν τήν καταστάσεως των χρόνων εκείνων δέν μπορούμε να πούμε ότι έλειπε παντελώς ή έλευθερία από τόν άνθρωπο. Ημπορούσε μόνος του, να διαλέξη τρόπον και τόπον έργασίας, χωρίς κανείς να τόν πειράξη, χωρίς καμμί να τόν εμπόδιση. Αν όμως έμενε στο χωριό ήταν υποχρεωμένος να έργασθή εις τόν τσιγλικά και μάλιστα μέ τούς όρους πού ο τσιγλικάς ώριζε.

Αν ήρνεϊτο να έργασθή, ο τσιγλικάς τόν έβγαζε από τό σπίτι του και μ' αυτόν τόν τρόπο τόν έξινάγκασε να γύρη.

Η προφορική συμφωνία τσιγλικά και κατοίκων ήταν πάντα ή ίδια. Όγειλε ο κάθε παραγωγός να δίδη ως άντάλλαγμα εις τόν αγέντην του τό ήμισυ τής παραγωγής για τά κτήματα πού του παρηχώρει. Έχορηγούσε ο τσιγλικάς στον κάθε οίκοφειοάρχη, στον κάθε άνδρα όσον γήν έζητούσε, όσον νόμιζε πώς δαί ήμπορούσε να τήν έργασθή. Τούς έδινε επίσης και Τεύχος ή Τεύχη βοών ανάλογα με τά κτήματα πού είχαν, κατ' αρχάς μέν δωρεάν, αργότερον όμως οι κάτοικοι έχρεώνοντο τά ζώα. ^{SEA 2, ΕΡΩΤ. Α01}

Έτσι λοιπόν ή κάθε οίκοφειοία έφοίτατε τό κτήμα τής εις δύο έμ των όποιων τό έν δαί εμαλλιεργείτο, τό δε άλλο δαί έχρησιμευε ως βοσκοτόπος ντάμια όπως τόν ώνόμαζαν «κατ» Τά τεμά-

για τούτα ἐνὸς ἡλλάσσοντο μέσσοπόν τὴν ἀνάπαυσιν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἐκεῖνο πού πέρυσι ἦταν καλλιερρήσιμο ἐξέτος διὰ μόνταν βοσκότοποι κ.ο.κ. ^{Σελ. 2, ερωτ. ΑΒ1} Στα χρόνια αὐτὰ περισσότερον συμγέρον παρουσιάζει ἡ κτηνοτροφία ἀπὸ τὴν γεωργίαν, διότι ὁ τσιγλικὸς ἐδῶ δὲν ἔχει ἀδιώσεις ὅσον ἀγορὰ τὴν γεωργίαν ὅμως τοὺς ἐξυπηρετεῖ ὅσον μπορεῖ καλύτερα, εἰς ὅτι ἀγορὰ τὰ ἐργαλεῖα καὶ τὰ ἄλλα μέσα πρὸς ἐργασίαν πρὸς τὸ συμγέρον του. Ὑπάρχουν εἰδικοὶ τεχνῖται (σιδηρουργοὶ) μισθωτοὶ τοῦ τσιγλικῶ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀγροτῶν, χωρὶς καμιὰ γι' αὐτοὺς ἐπιβάρυνση. Αὐτοὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν τέχνην των μονάχα χωρὶς νὰ ἀναίμεχνύονται εἰς τὸ ἔργον τῶν κολληγῶδων (γεωργῶν). ^{Σελ. 2, ερωτ. ΑΒ2}

Ἐπ' αὐτὸς τὰς συνθήκας φυσικὰ, δὲν πρέπει, νὰ γίνεταί λόγος γιὰ διανομὴ περιουσίας. Τὸ κάθε παιδί, ὅταν ἐμεγάλωνε ἐζητοῦσε κληρὸν γῆς ἀπὸ τὸν τσιγλικῶ, τὸν ἀποτὸν αὐτὸς εὐχαρίστως παρῆχωρει, πάντα φυσικὰ μὲ τὴν εἰδικὴν προφορικὴν συμφωνίαν. ^{Σελ. 3, ερωτ. ΑΑ3}

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 Περισσότερον παντὸς ἄλλου εἴδους ἐπρωτημάτων τὸ δημοτικὰ πρὸς τούτο ὁ ἀγρὸς ἐπρεπεῖ νὰ εἰσπρασιθῆ μὲ τέσσερα ὄρῳματα πού εἰνόντο κατὰ περιόδους. Τὸ πρῶτον τὸν Μάρτιον (ἀνοιχμα). Τὸ δευτέρον τὸν Μαΐιον (δευτέρωμα). Τὸ τρίτον τὸν Σεπτέμβριον (τρίτον δευτέρωμα) καὶ τέλος τὸ τελευταῖον τὸν Νοέμβριον (σπορά) ὁπότε ἐσπέρνετο καὶ ὁ ἀγρὸς. ^{Σελ. 3, ερωτ. ΑΑ4}

Διὰ τὸ ὄρῳμα τοῦ ἀγροῦ χρησιμοποιοῦνται τὰ φυλάροτρα καὶ τὰ βόδια μέχρι καὶ τὸ 1918. Τὸ ξύλινο ἄροτρο σπρῖζεται καὶ συνδέεται μὲ τὸ ξυγὸ καὶ τὰ ἴωα. Ὁ ξυγὸς ἀκουμπᾷ ἐπάνω εἰς τὸν τράχηλον τῶν βοῶν καὶ γέρει εἰς τὰ δύο ἄκροι ἐκατέρωθεν τοῦ λαιμοῦ δύο ὀπεί. Μέσα σ' αὐτέι μπαίνουν δύο ξύλα (ξυῦλες) καὶ μὲ ἓνα σχοινί στό κάτω μέρος (κουλούρι) συνδέονται καὶ ἀκινητοποιοῦν τὴν κεραιὴν τοῦ ξυῶν, ὥστε νὰ τοῦ ἐξασφαλίσουν μονοκινητικότητα. ^{Σελ. 3, ερωτ. ΑΑ5} (Τὸ σιδηρῶν ἄροτρον ἐμφανίζεται καὶ κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὸ 1918 καὶ ἐντεῦθεν.) Αὐτὸ τὸ σέρνουν τώρα ἄλογα καὶ ἡμίονοι. Οἱ βόει σταμάτησον ματὶ μὲ τὰ φυλάροτρα. ^{Σελ. 7, ερωτ. ΑΑ6}

Διαί το ὄργωμα χρησιμοποιούνται ἀνέκαθεν δύο βῶα. (Ἡ ἐργασία
 αὐτή γίνεται συνήθως ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Ὅταν ὁμως δὲν μπορεῖ νὰ χί-
 νη κι ἄλλοιῶς ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν γυναῖκα του.) (Ὁ ἄνδρας συ-
 νήθως ἦταν καὶ ὁ κατασκευαστὴς τοῦ φυλίνου ἀρότρου.) Αὐτὸ ἦταν
 ἀπλό. Ἀποτελεῖτο ἀπὸ δύο βῶλα ἐκμηατίζοντα μεταξύ των χωνία.
 Στὸ ἄκρον τοῦ ἑνὸς εὐρίσκετο τὸ ὄνι, ἓνα αἰχμηρὸ σίδερο.)
 (τὰ ἐργαλεῖα του διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀρότρου ἦταν τὸ σιε-
 παίρι, τὸ πρίσι, ἡ ἀρίδα, τὸ ἀρνάρι.) (Σελ. 5, ἐρωτ. Αστ F
 Σελ. 3, ἐρωτ. ΑΕ 1)
 Τὸ σιδηροῦν ἀρότρον κατασκευάζεται ἀπὸ τὸν τεχνίτην καὶ ἐ-
 ργᾶται μονόστερο.) (Τὸ βουξίμο γίνεται μετὰ χοίμουρα.) (Ὁ γεωργὸς στὸ
 ὄργωμα κατεβάζει τὰ βῶα μέσῳ τῶν λεγόμενων χρισμινία.)
 (Ὁρῶνται καὶ κατ' εὐθείαν γραμμὴν) καὶ (περιγερευατικῶς.)
 (Ἡ σπορά γίνεται εἰς λωρίδας καὶ χωρίζεται μετὰ αὐλακίης.)
 (Ἡ μόνη γροντίδα πού ἐλαμβάνετο διὰ τοὺς ἀγρούς ἦταν ἡ ἐπι-
 ῖα ἀφρακὰ παύσις καὶ τὰ ὄργματα. Γὰ πρῶτη φορὰ ἔχρησθη
 οἰδησαν χρισμὰ λιπαρῶματα τὸ 1934, ἀλλὰ ἡ χρῆσις αὐτῶν
 ἐξενικεύθη ἀπὸ τὸ 1937 καὶ ἐνετέθη.) (Σελ. 3, ἐρωτ. Α 62
 Σελ. 3, ἐρωτ. ΑΕ)
 (Πῆρα χρόνια ἐνωρίτερα ἔκαναν τὴν ἐμφάνισή τους τὰ πρῶτα
 γεωργικὰ μηχανήματα.) (Τὸ 1924 ἔχουμε τίς πρῶτες μηχανές
 βερισμοῦ, πού βερίζουν καὶ δένουν τὸ σιτάρι δεμάτια.) (Τὸ ἴδιο
 γίνετο καὶ ἡ πρώτη Πατώζα φορητή. Μετὰ τὴν ἐμφά-
 νισιν τῶν λιποσμάτων ἐμφανίζονται καὶ τὰ πρῶτα τρακτέρ τὸ
 1934.) (Αὐτὰ ἀντικαταστοῦν τὰ βῶα βαθμιαίως, ὥστε σήμερὰ
 ἄ μὴν γίνεται ἕαν λόγος διὰ τέτοιου εἴδους ὄργματα.)
 Ὡς ἡ ἐργασία τοῦ ὄργματος γίνεται χωρὶς νὰ χρησιμοποιηθοῦν
 ἄλλα. Μόνον στὸ βερισμό νὰ χρειασθοῦν ἐρχάτες τὰ λεγόμενα
πλούκια (12-15 ἄτομα ἄνδρες ὁ γυναῖκες). Αὐτὰ ἀποτελοῦντο
 ἀπὸ Τούρκους, κατάλοιπα τῆς Τουρμισκῆ σιλαβίας. Ματέβαινον
 ἀπὸ τὸν βερισμό ἀπὸ τὴ Πάρισα δι' ἐργασίαν. Αὐτοὶ ἐπληρώνοντο
 ἀπὸ τὸν γεωργὸ καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν τσιγγινά.) (Σελ. 2, ἐρωτ. Α 84)

Σελ. 15, ερωσ. Β84

Ὁ Δερισμός ἀρχίζει μετὰ τὴν ὀρίμανσι τοῦ καρποῦ. Προσέχουν
 πολὺ νὰ μὴν ἀρχίσουν αὐτὸν ἡμέραν Τρίτην. Διὰ τὸν μῆνα δὲν δ-
 ῖαρχει οὐδεμία πρόληψις. Ὁ Δερισμός ὅπως καὶ πρὸ ὀλίγου ἀ-
 ναγέραμε γίνεταί μετὰ τὰ μπλούκια. Αὐτὰ ἀποτελοῦνται καὶ ἀπὸ
 ἀνδρες καὶ ἀπὸ γυναῖκες. Τὸ ἡμερομίσδιον των ἀνέρχεται εἰς
 5 ὀκάδας σίτου. Ἀναλόγως τῷ συμφωνίᾳ τῶν χορηγεῖται γαργαρό
 ἢ ὄχι, πάντοτε ὅμως ὑπολογιζόμενον ἐπὶ τοῦ ἡμερομισθίου. Μὲ
 διάφορα τραχούδια λοιπὸν πρὶν ἀνοῖμα ἀνατεῖλη ὁ ἥλιος καὶ μέ-
 χρι τὸ σούρουπο ἐργάζονται συνέχεια. Ταῖ Δεριστικά τους ὄργανα
 εἶναι τὸ δρεπάνι καὶ ὁ λέλεκας. Τὸ δρεπάνι κατασκευάζεται ἀπὸ
 τὸν τεχνίτη καὶ ἦτο ὀδοντωτὸ μετὰ ξυλινὴν λαβὴν διὰ νὰ προστα-
 τεύονται τὰ χέρια. Ὁ λέλεκας ἔχει κόψη ὀμαλὴ καὶ γέρει καὶ
 αὐτὸς ξυλινὴν λαβὴν. Ὁ Δεριστὴν γέρει εἰς τὴν ἀριστερὰν τὴν
 παλαμαριά. Αὐτὴ εἶναι ξυλινὴ καὶ ἔχει τέσσερες ὀπές ἐντὸς
 τῶν ὀπῶν εἰσέρχονται τὰ τέσσαρα δάκτυλα. Ἡ νὰ προστα-
 τεύονται κατὰ τὸ Δερισμα. Ὁ ἀπὸ χειρὸς μὲν ἀνοιχτός γιὰ νὰ
 κινήται καλύτερον τὸ χεῖρ. Ὁ Δεριστὴς Δερίζει καὶ ἐναποδέτει
 ἐδὶ τοῦ ἐδάφους τὸν Δερισόμενον σίτον. Ἀκολουθεῖ ὁ μπαχλατζῆς
 ποὺ μαθεῖ τις χερσὲς καὶ κάνει ἀγκυλιές. Πολλὰς ἀγκυλιὰς
 μαζὶ θὰ δεθοῦν μέσπαρτα καὶ θὰ γίνῃ τὸ δεμάτι. Κατ' αὐτὸν
 τὸν τρόπο λοιπὸν γίνεταί ὁ Δερισμός τοῦ ἀγροῦ. Ὅταν ἐτελείων
 ὁ Δερισμός τότε ἕνα μέρος ἀγίνετο ἀδέριστο γιὰ τὴν κολλὴ χρονιά. Τοῦτο
 ἐδερίζετο σταυροειδῶς. Μετὰ τὰ κομμένα στάχυα ἐπλέκετο σταυ-
 ρὸς καὶ ἐτοποθετεῖτο εἰς τὸ εἰκόνημα. Ταῖ Δημητριακὰ ἐδερίζον-
 το εἰς ὕψος 15 περίπου πότιων ἀπὸ τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ἐδάφους.
 Ὁ τόπος μετὰ τὸν Δερισμὸν ἐκαλεῖτο καλαμιὰ. Ταῖ δεμάτια γιὰ
 νὰ μὴν εἶναι ἐκτιθεμένα εἰς τὴν βροχὴν ἐβυθικεντρῶνοντο εἰς
 διαφόρα μέρη τοῦ ἀγροῦ ἀπὸ 70-100 καὶ ἐβυθιζομένησαν τὰ κοι-
 ρῆνια (βυθωνιές). Αὐτὰ ἀπεῖχον περὶ τὰ 25 μέτροι τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο.
 Ταῖ δεμάτια μετεγέροντο ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ ἀλωνεῖν πρὸς ἀλωνι-

Σελ. 13, ερωσ. Β82

Σελ. 18, ερωσ. Γ01

Σελ. 16, ερωσ. Β85

σμόν. (Τὸ ἀλῶνι εὐρίσκοντο ἔξω τοῦ χωρίου) καὶ ἦτο ἀτομικόν. Κάθε οὐ-
 κογένεια δηλαδή εἶχε καὶ δικό της ἀλῶνι. (Αὐτὸ ἦταν χωματάλωνα)
 Κατὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ καρποῦ εἰς τὸ ἀλῶνι ἐσχηματίζετο θυμω-
 νιά. Μέχρι τοῦ μέσου τῆς θυμωνιῶς τοποθετοῦνται τὰ δεμάτια κυκλι-
 κὰ μέτῳ γῆμι πρὸς τὸ μῆσα μέρος. Ἀπ' ἐκεῖ κι ἐπάνω τοποθετοῦ-
 νται ὡς οἱ στῆρες τῶν σπιτιῶν μετὰ στοίχια πρὸς τὰ ἔξω. Ἔτσι εἰς
 περίπτωσιν βροχῆς τὰ νερά κυλοῦν καὶ γεύθουν καὶ ὁ καρπὸς δὲν
 βρέχεται. (Χωρὶς νὰ γίνῃ καμιά σπονδαία προετοιμασία στοῦ χωμα-
 τάλωνα ἀρχίζει τὸ ἀλῶνισμα ἀρχαῖς Αὐγούστου. Ἡ μὲν γρομτίδα
 ἦτο νὰ καθαρισθῇ τὸ ἀλῶνι ἀπὸ τὰ χόρτα. Τοποθετοῦνται τὰ
 δεμάτια γύρω ἀπὸ τὸν ἀλωνόστυλο κυκλικά, κόβονται τὰ σπάρτα
 καὶ τὸ ἀλῶνι γίνετα ἔτοιμον πρὸς ἀλωνισμόν.) Σα. 20, ερωτ. Γα 10
 (Εἰς τὸ κέντρον ὑπάρχει ἕνα ἀλωνόστυλος, ὅπου δένονται δύο ἢ
 τρία Ἰῶα μὲ κοινὸ ὄχιονί καὶ περιστράμενα στοῦ στύλου καταπατοῦν
 τὰ στοίχια καὶ γίνετα ἔτσι ὁ ἀναχωρισμὸς καρποῦ καὶ ἀχυροῦ.)
 (Τὸ ἕνα ἄκρο τοῦ σχοινοῦ ἐδένετο, εἰς τὸν ἀλωνόστυλο καὶ τὸ
 ἄλλο εἰς τὸν θυρόν. Ὁ θυρὸς εὐρίσκοντο ἐπάνω ἀπὸ τὸν τράχηλο
 τῶν Ἰῶων, τὰ ὅποια εὐρίσκοντο εἰς εὐθείαν γραμμὴν. Τὸ μέρος
 τοῦ θυροῦ, πού διουμπᾶ εἰς τὸν τράχηλον ἐκείστου Ἰῶου γέρει δύο
 ὀπλῶς ἐκατέρωθεν τοῦ λαιμοῦ. Ἐκεῖ τοποθετοῦνται οἱ τεύλει (ξύλα)
 καὶ κάτω ἀπὸ τὸν λαιμό τοῦ βοδιοῦ δένονται μὲ ἕνα σχοινί, ὥστε
 νὰ μὴν μπορῇ τὸ Ἰῶον νὰ κινῇ ἐλευθέρως τὴν κεφαλὴν. Τὰ βόδια
 χυρίζουν ἔχοντας πάντα τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν μέχρις ὅτου τὸ
 σχοινί τυλιχθῇ εἰς τὸν ἀλωνόστυλον. Κατόπιν χυρίζουν ἀντιθέτως
 καὶ τὸ σχοινί ξετυλιχεται. Αὐτὸ ἐπανελαμβάνετο συνεχῶς ἕως ὅ-
 του ἐτελείωνε τὸ ἀλῶνισμα. Αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος τρόπος ἀλω-
 νίσματος. Ἀρχότερα ἀρχισε νὰ χρησιμοποιηθῆται καὶ ἡ δουλκάνια,
 μία χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς γέρουσα, κατ' ἀρχαῖς μὲν σκληροῦς
 λευκοῦς λίθους, ἀρχότερα δὲ μετάλλινά ἐλάσματα. Αὕτη ἐξέτε-
 το εἰς τὰ Ἰῶα, ὅπως καὶ τὸ ἄροτρον.) Σα. 21, ερωτ. Γα 118

Ὁ ἄλωνισμός ἄρχισε ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου καὶ ἐτελείωνε δύο ἄρες πρὶν δύση, ὥστε νὰ ἔχουν χρονικὰ περιθώρια νὰ τὸ λιχνίσουν καὶ νὰ τὸ καθορίσουν.) *Σελ. 22, ἔρωτ. Γα18*

Ἀπαραίτητα ἐργαλεῖα διὰ τὸν ἄλωνισμόν εἶναι καὶ τὸ δικούλι μὲ τὸ καρπολόι. Καὶ τὰ δύο ξύλινα εἶναι καὶ τὸ μὲν δικούλι καταλήγει σὲ δύο ξύλινες αἰχμές, τὸ δὲ καρπολόι ὁμοιάζει μὲ τὸ πρῶνι καὶ καταλήγει σὲ τέσσερες ξύλινες αἰχμές. Μὲ τὸ δικούλι καρφώνονται τὰ δεμάτια καὶ στρώνεται τὸ ἄλωνι καὶ μὲ τὸ καρπολόι λιχνίζουμε τὸν ἄλωνιζόμενον σωρὸ.) *Σελ. 22, ἔρωτ. Γα19*

(Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ ἄπλωμα τοῦ πρώτου ἄλωνίσματος καλεῖται ^{*Σελ. 23, ἔρωτ. Γα15*} κ'πρῶτο ἄλωνι.) Ὁ ἄλωνιστὴς γιὰ νὰ ἐξοναυχῆσθαι τὰ Ἰῶα νὰ κινουῦνται καὶ γιὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὸ ἄλωνισμα χρησιμοποιοῖ τὴν ἀκονόβερρα, ἣ ὁποία ὠνομάζεται σ' κέντρα ἢ ἀσάρι. Ἦταν ξύλινη καὶ εἶχε στὸ ἄκρον μικρὸ καρφί γιὰ νὰ κεντᾷ τὰ Ἰῶα. Ὁ ἴδιος ἐκείνητος ἐπαίνω στή δουμάνα καὶ πολλὰς φορές ἐπαυλῆται καὶ ὁ ἄλο βαρὸς προκειμένου νὰ ἐπιτύχῃ καλὸν ἄλωνισμόν. Τὸν ἄλωνισμόν ἀναλαμβάνουν οἱ ἴδιοι οἱ γεωργοὶ ἢ καὶ οἱ βαλμάδες. (Βλοῖχοι, ἔπηγ τούς ἔλεγον, οἱ ὅποιοι διέβητον Ἰῶα καὶ ἀνετάμβανον ἐπ' ἀμοιβῆ τὸν ἄλωνισμόν). Κατὰ τὸ ἄλωνισμα διὰ τῶν Ἰῶων, διὰ νὰ ἀπογύμουν τὸν ὕπνο πού προκαλοῦσε ὁ καυτερός ἥλιος ἐτραγουδοῦσαν διαγόρα τραγουδία. Ἴδου ἕνα ἀπ' αὐτὰ:

Μικρὴ βουρραῖρα θέρριζε
σ' ἕνα κοντὸ κριθάρι
καὶ τὴ μαννούλα τς ἔλεγε
καὶ τὴ μαννούλα τς λέει.
Μάννα μεσοῦλοι μὲ πονεῖ
μάννα μέση μὲ σγαῖει.
Κόρη μ' δέν εἶναι θέρρισμα
παλαμαριά ὀσημένια
μόν' εἶναι πόν' ἀπ' τὸ παιδί

παιδί που δέλ' ναι γένν.) ^{Σελ. 25, ερωτ. Γα 22}

^{Σελ. 25, ερωτ. Γ81}
 Το άλωνισμένον μείγμα άχυρου και καρπού πριν ληχισθῆ ἔλεγε-
 το λαμνί. Αυτό ματεύεται με τὸ καρπολόι) ^{Σελ. 25-26, ερωτ. Γ81 (6)} και ἔχει σλήμα ἐπιμηκες.
 Κατόπιν ἀρχίζει τὸ ληχισμα. Κατὰ τὸ ληχισμα ἀποχωρίζονται καρπὸς
 και ἄχυρον) ^{Σελ. 26, ερωτ. Γ84} ὅσο ὅμως ὁ καρπὸς δὲν εἶναι ὁλότελα καθαρὸς. Εὗρισκον-
 ται ἀνάμεσα στὸν καρπὸ και στάχνα που δὲν ἀλωνισθῆσαν καλῶς.
 Ἀστὰ εἶναι τὰ σκύβαλα. Τὰ σκύβαλα δά ματευδοῦν με προσοχή ὥστε
 νά καθαρῆσιν ὁ καρπὸς και δά ἀλωνισθοῦν ἐκ νέου ὄχι στὸ ἀλώνι,
 ἀλλὰ με τὸν κήπανο (χονδρὸ ξύλο) ^{Σελ. 27, ερωτ. Γ86a} τὰ σκύβαλα δά ματευδοῦν με
 τὸ δριμόνε. Αὐτὸ εἶναι μιὰ λαμαρίνη σήρα τὴν ὁποῖαν κρατοῦν
 δύο ἀνδρῶποι ἢ στηρίξουν τὸ ἓνα της ἄκρο με τὸ διχαῦλι και τὸ
 ἄλλο κρατᾷ ὁ ἀλωνιστής. ^{Σελ. 28, ερωτ. Γ88 (8)} Ἐπὶ τῶν ρίχνουν τὸν καρπὸ και με τὸ
 κοσκίνισμα καθαρῆσονται τὰ σκύβαλα. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν
 ἐτραυδοῦσαν συνήθως τὸ ἔξω τραυδοῦδι.

Βασιλαπύλα καλῆς στα χαλκῆς τῶν ἀλωνῶν

ἔχει κορη μ' τὸν κορηχάτρο, ἔχει κι ἀπὸ τὸ λίβα.)

^{Σελ. 28, ερωτ. Γ87}
 ἔτσι τελειώνει ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνισμοῦ. Στὸν συγκεντρωμένον μετὰ
 τὸ κοσκίνισμα καρπὸ, ὁ γεωργὸς κάνει σταυρὸ, βέλοντα μ' αὐτὸν τὸν
 τρόπο νά εὐχαριστήσῃ τὸν Πανάγαθο Θεὸ γιὰ τὴν τόση ἐσοδεία.)
 (Ἡ χρῆσις τῆς ἀλωνιστικῆς μηχανῆς γίνεται γιὰ πρώτη φορὰ τὸ
 1924 ἀπὸ τὸν τσιγλικῶ.) ^{Σελ. 25, ερωτ. Γα 25}

Ἐξοῦ ὅλες οἱ ἐργασίες τοῦ ἀλωνισμοῦ τελειώσουν ἔρχεται εἰδι-
 κὸς ἀπάλληλος τοῦ τσιγλικῶ ὁ Χαίρλές, ὅπως ἀνομάζεται. Αὐτὸς
 κρατεῖ ξύλινη σφραγίδα γιὰ νά σφραγίσῃ τὸν καρπὸν σὲ πολλὴ σπ-
 μεία και νά ἀπογευθῆ ἔτσι περιπτώσις κλοπῆς. Ὁ καρπὸς δά πα-
 ροιμεῖνι στὸ ἀλώνι μέχρι ὅτου ἔλθουν οἱ μετρηταὶ τοῦ τσιγλικῶ.
 Αὐτοὶ δά μετρήσουν μετὴν βιδούρα (κοῦτλος) τὴν παραγωγή και
 δά κρατήσουν τὸ ἥμισυ ὡς δικαίωμα τοῦ τσιγλικῶ.) ^{Σελ. 28-29, Γγ'}
^{Σελ. 29, ερωτ. Γγ'}
 (Στὸ ἀλώνι ἐπίσης δά δωθῆ τὸ πασιδοῖατικο και τὸ ἀρογυλακῆατι-
 κο.) (Τὸ δαόλοιπον εἶναι τοῦ γεωργοῦ. Θά τὸ σκῆσῃ και δά

Σελ. 29

ερωτ. 173

Σελ. 29-30, ερωτ. 174

Τὸ ἀποθνεύσει εἰς ἓν δωματίον. Τὸ ἀχυρὸ δὲ ἀποθνεύθει εἰς τὸν ἀχυρῶνα. Μετὰ τὸ πέρας ὧν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἀλωνι-

σματος δαί γίνῃ ἡ διαλογή τοῦ σπόρου διὰ τὴν ἐπομένην χρονίαν.)
Ἐκτος τῶν δημητριακῶν καλλιεργοῦνται καὶ τὰ κηπευτικά ἄλλα εἰς περιορισμένην κλίμακα. Πρὸς τοῦτο ἀρχῶντο ἀκτῆρες μετὰ τὰς ἀπὸ τῶν φεβρουαρίου μετὰ ἀρχῆς Μαρτίου. Τὰ ἴδια τὰ κήματα ποὺ χρησιμεύουν γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν, χρησιμεύουν καὶ γιὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κηπευτικῶν.)

Διὰ τὰ ὄσπρια γίνονται δύο ὄργωματα. Στὸ δεύτερον γίνεται καὶ ἡ σπορά. Τὰ φασόλια σπέρνονται στὴν αὐλακίαν. Τὸ ρεβύδι καὶ ἡ γακὴ πεταχτὰ μετὰ τὸν σπαροτραβῆ ὅπως καὶ τὸ σιτάρι. (Κατόπιν γίνεται τὸ σβάρνισμα.)

Τὰ γεώμηλα ἐσπέρνοντο εἰς αὐλακίαις ξηρῶν.)

Διὰ τὴν τρογὴν τῶν ἰσῶν ἐκαλλιεργοῦντο τὰ ἴδια κήματα κυρίως μετὰ ρεβύδι καὶ βίκο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ.

(Ἐτήσια πυραὶ λαμβάνουν χώρα μόνον κατὰ τὴν Κυριακὴ τῆς Τυρογάγου (Ἀπόκριεω) καὶ τὴν καθαρὴν Δευτέραν.)

Ἐς αὐτὴν λαμβάνουν μέρος ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας, νέοι, ἄνδρες, γέροντες, γυναῖκες καὶ παῖδια.)

Μία ἐβδομάδα ἐνωρίτερον ἐγρόντιζαν ὅλοι γενικῶς, νὰ συγκεντρωθοῦν ἀπὸ τὸ δάσος τὰ ἀπαραίτητα φύλλα.)

Ἡ φωτιά ἀνάβε τὸ βράδυ κατὰ τὴν 9 ἡῶρα καὶ ἐκρατοῦσε δύο καὶ τρεῖς ὥρες στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.)

(Ἐσυγκεντρώνοντο πρῶτα οἱ γεροντότεροι, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀνάβαν τὴν φωτιά. Ἀργότερα ἐβλάναν καὶ οἱ νεώτεροι. Ὅταν ἐμαζεύοντο ἀρκετοὶ ἀρχίζε τὸ πανηγύρι.)

(Τὸν χορὸ ἀρχίζαν οἱ νέοι καὶ οἱ νέες μετὰ τοπικὰ τραγούδια, ἐνῶ οἱ γεροντότεροι παρακολουθοῦσαν, καμάρωναν καὶ νοσταλγοῦσαν

τά νειάτα τους. Ένα από τὰ τραγούδια, πού τραγουδοῦσαν καὶ χορεύανε εἶναι καὶ τὸ παρακάτω.

Τρία ἀδελφάκια κρέμασαν εἰς Ἀπουκρές τὸ βράδυ.

Τὸν κρεμᾶ γιὰ γέλιμα

καὶ τ' ἄλλο γιὰ μαύρα μάτια

τὸ τρίτο τὸ μικρότερο ἀνδρουπινές κουβέντες.

Μαιρτόρα μπρέ Σελίτσιανη

καὶ εὐ μπρέ Μπαζιαβέμη

πόση κοράσια γέλησε καὶ πόσες παντρεμένες.

Χίλια κοράσια γέλησα καὶ χίλιες παντρεμένες.

καὶ οἱ παπαδιές κι οἱ καλογριές

λογαριασμό δὲν ἔχουν.

Μετὰ ἀπὸ βεβάνωμα τριῶν ὥρων γοῦσε καὶ τραγουδιοῦ κι ἀγοῦ
τὰ ξύλα τῆς γωτιῆς ἐτελείωναν ἔφεραν εὐχαριστημένοι, εὐχόμενοι

καὶ τοῦ χρόνου, καὶ κρημνοῦν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΤΑΙ.

ΑΘΗΝΩΝ

Κουτσικόπουλος Σταῦρος.

Γεωργός, γεννηθεὶς εἰς Χαλκιδάδες τὸ 1897, ἀπόφοιτος Δημοτικοῦ σχολείου

Σαχόπουλος Περικλῆς.

Γεωργός, γεννηθεὶς εἰς Χαλκιδάδες τὸ 1910, ἀπόφοιτος Δημοτικοῦ σχολείου.

[Ἀχνρόπουλος Χοιράλαμπος τοῦ Ἰωάννου, διδάσκαλος. Ἡ συλλογὴ
αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τῆς 15^{ης} ἕως 28^{ης} Μαρτίου 1970.]

Α' α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

Σελίς 1.

1) Είς τό χωριό μας πριν τό 1920 ή κτηνοτροφία και ή γεωργία δέν είναι και τόσο πολύ προηγμένες.

Οί κάτοικοι μοιράζουσι τόν κλήρον των εις δύο τεμάχια έν των οποίων τό έν δά χρησιμοποιείσθαι διά τήν γεωργίαν και τό άλλον διά τήν κτηνοτροφίαν. Τά κτήματα πού παρέμειναν διά τήν βοσκήν των ποιμνίων έναλλιεργούντο τήν επομένην, ένώ αντίθετως τά καλλιεργήσιμα παρέμεινον αδιαλλιέργητα επί έν έτος. Οί βοσκότοποι αυτοί ένομοιάζουσι ντάμκα.

Σελίς 1.

2) Όλη ή περιουσία του χωριού άνερχομένη εις 40.000 στρέμματα περίπου άνηκε εις έν μόνον πρόσωπον τόν τσιγλικά. Άνάμεσα σ' αυτόν και στους χωρικούς υπήρχε προσορική κατά κείνον τρόπον συμφορά κατά την οποίαν ο κάθε σ' αυτοί έπαιρνε όσσην γην ήθελε και μπορούσε φυσικά να καλλιεργήσθαι, με τόν όρον να δίδη τό ήμισυ τήν συγκομιδή εις τόν τσιγλικά. Αύτός δία να τους βοηθήσθαι, εις την άρχήν τού έδιδε Γεωργος ή Γεύση βοδιών δωρεάν, τά όποια θμως ών τώ χρόνω έφειώνοντο και επλήρωνον.

Σελίς 1.

3) Διανομή περιουσίας δέν γίνεται άγού τοιαύτη δέν υπάρχει. Τό κάθε παιδί μόλις έμεγάλωνε ειχε τό δικαίωμα να Γητήσθαι από τόν τσιγλικά Γεωργος βοδιών και κλήρον γης, τό όποιον προθύμως έχορήγα ο τσιγλικά με τους ίδιους πάντα όρους.

Σελίς 2.

β'. 1) Ποιά συμμέρονα από την γεωργία παρουσιάζεται ή κτηνοτροφία, διότι έδώ ο τσιγλικά δέν έχει δικαιώματα.

2) Οί τεχνίται είναι διάφοροι του τσιγλικά σκοπός του είναι να έμπνευσθουν τους κολλητάδες, όπως έναλοούντο ος κάτοικοι οι άδελφούμενα εις τά κτήματα του τσιγλικά.

Σελίς 2.

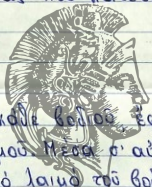
2) Οί κάτοικοι τοῦ χωριοῦ εἶχαν βέβαια τήν ἐλευθερίαν τῶν νῶ διαλέξουν τόπον ἢ τρόπον ἐργασίας, ἀλλά ἐκτός χωριοῦ. Ὅσοι ἔμειναν εἰς τό χωριό ἦταν ὑποχρεωμένοι νά ἐργάζωνται γιά λοχαριασμό τοῦ τσιγλικῆ εἰς τὰ κτήματα του. Ὅταν κανεῖς ἤρνετο νά ὑπακούσῃ ἢ ἐσώκωνε κεγάλι ἐξαναγκάσθετο νά φύγῃ εἰς ἄλλον τόπον, διότι ὁ τσιγλικῆς τόν ξεσπίτωνεν σίμορνεϊακῶς. Οἱ κάτοικοι ἔμειναν εἰς ἀθλιότητα ὡς πρός τήν κατασκευήν οἰκίας περισσοῖα κα αὐτές τοῦ τσιγλικῆ.

Σελίς 2

4) Τά μπλούκια ἦταν ἄνθρωποι Τοῦρκοι τήν καταγωγή, κατὰλοιπα τῆ Τουρμικῆ σιλαβιάς πού κατέβαιναν ἀπό τή Παιρία δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας.

Σελίς 7.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

6) 1) Εἰς τόν τραχήλο καθε βοδίου, ἔφερε δύο σπῆς εἰς τὰ ἄκρα ἐκατέρωθεν τοῦ λαιμοῦ. Μετά σ' αὐτές ἔμπαιναν δύο ψῆδες (ξύλα) καί κάτω ἀπό τό λαιμό τοῦ βοδιοῦ ἐδέοντο μέ ἕνα χραίνι (κουλούρι) ὥστε νά μὴν μπορῇ νά κινή τό ἴδιον ἐλευθέρως τήν κεφαλήν καί ἀπερίσπαστο νά ἐργάζεται καί νά ἀποδίδῃ περισσότερο. Τὰ ξύλινα ἄρσπρα ἐχρησιμοποιοῦτο μέ τὰ βόδια μέχρι τό 1918.

Σελίς 9

γ) 4) ἐρώτησιν «γ) 1)» ἀπαντήσαμε τέσσερα. Διά τὰ κηπευτικά ἕνα ἢ δύο.

Σελίς 11.

γ) 7) Στό δεύτερο γίνεται καί ἡ σπορά. Τά γοσῶλια ἐπέρχονται στήν αὐλακιά. Τό ρεβῶδι καί ἡ γαλή πεταχτά ὅπως καί τό σιτάρι.

Σελίς 18

α) 2) μέχρι του μέσου της θυμηκῆς. Ἀπ' ἐκεῖ κι ἐπάνω τὰ δερμάτια τοποθετοῦνται ὅπως οἱ στῆρες τῶν σπιτιῶν μὲ τὰ σταῖχα πρὸς τὰ ἔξω. Ἔτσι εἰς περιπτώσιν βροχῆς τὰ νερά φεύχουν καὶ ὁ καρπὸς παραμένει ἄβροχος.

Σελίς 20

11) β) τράχηλον ἐκάστου βωδίου ἔφερε δύο ὀπές. Ἐκεῖ ἐτοποθετοῦντο οἱ Γεῶλες (ξύλα) οἱ ὁποῖες εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ λαίκοῦ ἐδέοντο μὲ σχοινί ὥστε νὰ μὴν μπορῆ τὸ ἴσον νὰ κινή τὴν κεφαλὴν. Ταῖ βόδια ἐχύριζαν ἔχοντας πάντα τὴν ἴδιον κατεύθυνσιν μέχρις οὗ τὸ σχοινί ἐτυλίχθη εἰς τὸν ἀλωνόστυλον. Κατόπιν ἐχύριζαν ἀντιθέτως καὶ τὸ σχοινί ἐξετυλίχθη. Αὐτὸ ἐπανελαμβάνετο συνεχῶς ἕως οὗ ἐτελείωνε τὸ ἀλώνισμα.

Σελίς 21

γ) Ἐπάνω εἰς τὴν δοκίαν ἐκείνηντο καὶ ὁ ἀλωνιστής. Πολλοὶ γάρ ἐτοποθετοῦντο καὶ ἄλλο θῆρον ἐπάνω πέτρας, ὀρθογώνια, καὶ νὰ ἀλωνίζοντο καλύτερα οἱ σταῖχει. Ἡ δοκίαν ἐκείνηντο κτυπικῶς εἰς τὸ ἀλώνι καὶ τὰ ἴσα τὰ ἀδύχη ὁ ἀλωνιστής μὲ τὴν βουγκιριά (λουριά, χυλοχίνια).

Σελίς 22

12) Τὸ δικούλι εἶναι ξύλινο ἐργαεῖο πού καταλύει σὲ δύο αἰχμές. Τὸ καρποδέϊ εἶναι καὶ αὐτὸ ξύλινο καὶ μοιάζει μὲ πηροῦνι. Καταλύει σὲ τέσσερις αἰχμές.

Σελίς 22

14) κεντὰ τὰ ἴσα. Τὸ μῆκος τῆς ἔγτανε περὶ τὰ 2,5 μέτρα.

Σελίς 25

22) Μικρὴ βουργάρα θέρπει

σ' ἓνα κοντὸ κριδαίρι.

καὶ τὴ μαρούλα τς ἔλεγε

καὶ τὴ μαρούλα τς ἄλει.

Μάννα μεσοῦλοι μὲ πονεῖ

Μαίνα μέση μέσ' αἶψαι.
 Κόρη μ' δὲν εἶναι δέρισμα
 παλαμαριόι ἐνημένα.
 μόν' εἶναι πόν' οἶπ' τὸ παιδί
 παιδί πού θείλ' νά γένη.

Σελίς 27

6) Κατὰ τὸν διαχωρισμὸ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ εὐύβια ἐπικρα-
 τουδοῦσαν συνήθως τὸ ἑξῆ τραγούδι:

Βασιλοπούλοι καίτε στα χάλκινα τ' ἀλώνια
 γέφα κορή μ τὸν καρνιαχτὸ, γέφα κι ἀπὸ τὸ λίβα...

Σελίς 28

γ'. 1) σέ πολλὰ σημεῖα καὶ νά ἀποφεύγεται ἔτσι ἡ υλοποιή-
 ὁ καρπὸς παρέμεινε στὸ ἄνω μέρος ἐξου ἔλθουν οἱ μετρητοὶ τοῦ
 τοιζήμα. Αὐτοὶ μετροῦσαν μὲ ἐν βιδούρα (κουτόλι) τὴν παραχωρή
 καὶ ἐκροτοῦσαν τὸ κίον καὶ ἐκροτοῦσαν τὸ τοιζήμα.

Σελίς 31

γ' 2) Τρία ἀδελφάκια κρέμαζαν τίς ἄθουκρίες τὸ θραῖδι
 Τὸνα κρεμᾶ για γίλημα
 καὶ τ' ἄλλο για μαῦρα μάτια.
 τὸ τρίτο τὸ μικρότερο ἀνδρουκινὲς κουβέντες.
 Μαρτύρα μπρέ Σελίτσιανη
 καὶ σὺ μπρέ Μπαδιαβέγκη.
 πόσα κοράσια γίλησε καὶ πόσες παντρεμένες.
 χίλια κοράσια γίλησε καὶ χίλιες παντρεμένες.
 κι οἱ παποδιὲς κι οἱ κατοχρίες
 τογαριασμὸ δὲν ἔχουν.